

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Aagel Dam): Naar vi har ønsket Spørgsmaalet om den tvungne Militærtjeneste sat under Folkeafstemning, er det naturligvis ikke for at faa Spørgsmaalet om Tvangens moralske Berettigelse afgjort, da ingen som helst Flertalsafgørelse i saa Henseende kan gøre bestaaende Uret til Ret, og selv om en Folkeafstemning skulde give til Resultat, at man ønskede at bibeholde denne Tvang, vil vi ikke derfor opgive Arbejdet for en Gang at faa den afskaffet. Men Flertalsafgørelser er jo den eneste Maade at faa Sager afgjort paa her i Landet, og det naturlige vilde vel være, at Spørgsmaalet blev afgjort ved Afstemning indenfor Rigsdagen og ikke ude hos Vælgerne alene. Men vi mener, at Rigsdagen paa en Maade har vist sin Inkompetence til at afgøre dette Spørgsmaal, nemlig ved Vedtagelsen af den mærkelige Lov om saakaldet civil Værnepligt. Jeg anmoder om Tilladelse til at oplæse første Paragraf af denne Lov:

„Værnepligtige, for hvem militær Tjeneste af enhver Art efter foreliggende Oplysninger maa anses for at være uforenelig med deres Samvittighed, kan af Forsvarsministeren fritages for militær Tjeneste mod at anvendes til Statsarbejde af civil Karakter.“

Det forekommer mig at være Udtryk for en Slags Forfjamskelse, idet man hverken har turdet gennemtvunge den tvungne Militærtjeneste eller har villet gaa med til at ophæve den.

Naar det siges, at det afgøres efter foreliggende Oplysninger, hvad der maa anses at stemme med ens Samvittighed, saa er dette jo et Brud paa god gammel Opfattelse af, hvad Samvittighed er. Man plejer at kalde den den indre Stemme, men her betragtes den virkelig som en Slags ydre Stemme, som andre skulde kunne lytte til; man overlader til andre at sige: Nej, min Ven, din Samvittighed siger ikke saadan, som du selv paastaar, den siger anderledes. Jeg synes, at enten maa man tage Skridtet fuldt ud og anerkende Folks Ret til selv at afgøre, om deres Samvittighed tillader dem at gøre Militærtjeneste, eller ogsaa maa man brutalt gennemføre Tvangen.

Siden dette Forslag blev forelagt sidste Gang, er der fremkommet forskellige Ting, som jeg mener ogsaa kan tjene til at belyse det. Jeg antager, at vi vil slutte os til Kellogg-Pagtens Udtalelse, der fordømmer al Krig som en uretmæssig Maade at afgøre Tvistigheder paa. Men med hvad Ret kan

man saa tvinge den enkelte til at deltage i noget, som man stempler som Uret, saa meget mere som den fremtidige Krigsførelse jo vil komme til at gaa ud paa snigmordriske Overfald med Gift paa civile Befolkninger?

Jeg synes, at den forandrede Krigsførelse stiller et lille Land som Danmark noget anderledes overfor Afrustningsspørgsmaalet, end det hidtil har staaet. Vi behøver ikke længere at paaberaabe os vor Afmagt og vor Lidenhed, at vi desværre ikke kan deltage i den Slags Giftmyrderi. Jeg synes, at lille Folk kan meget vel være bekendt at sige: Vi vil ikke under nogen som helst Omstændighed være med til saadant Giftmyrderi. Og jeg ser ikke, der er nogen Fare ved, at man ikke tvinger Soldater til at deltage i sligt. Der findes jo dog enkeltvis rundt omkring i Landene adskillige retskafne Mennesker, og jeg er ikke i Tvivl om, hvordan de vil dømme, hvis en Stat virkelig overfaldt med Giftgas et Land, som havde erklæret, det ikke selv vilde benytte dette Middel. Jeg tror, at Faren for et saadant Angreb i hvert Fald vil blive mindre, naar vi giver Afkald paa den Slags Ting.

Der er sagt til Forsvar for den saakaldte almindelige Værnepligt, at den skulde give et sikrere Værn mod indre Uroligheder og Revolutioner end en hvervet Hær. Jeg synes ikke, Historien giver dette Vidnesbyrd. I de Lande, hvor der efter Krigen har været Revolutioner, har de jo netop hidtil haft tvungen Værnepligt.

Forrige Gang Lovforslaget var til Afstemning her i Salen, kunde vi ikke glæde os ved at have Socialdemokraternes Tilslutning, idet de paaberaabte sig, at det stod in blanco, hvad der skulde sættes i Stedet. Det staaer jo dog imidlertid i § 3 i vort Lovforslag, at Militærmagten skal indskrænkes til et ydre Retsværn. Det kan dog aldrig, hvis man vedtager Afskaffelsen af den tvungne Militærtjeneste, føre til andet end en saadan Nedsættelse af Militærvæsenet, som baade vi og Socialdemokratiet ønsker.

Jeg vil derfor tillade mig at anbefale alle dem, som virkelig vil være med til at ophæve denne Uret, at stemme efter deres rent saglige Overbevisning. Det er blevet sagt til mig, at man kunde tænke sig, at et Parti vilde stemme mod vort Forslag, fordi vi med Hensyn til andre Forslag har haft en anden Opfattelse end det. Men jeg tror, det vil være rigtigt at komme ind paa, at man stemmer for hver Sag for sig, og jeg tvivler ikke om, at i Hjertet vil mange af de andre Partier give deres Tilslutning til dette Lovforslag.